

Członek Zarządu
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
992200.421.249.2023
UNP 2023-00223708

Warszawa, 16 maja 2023 r.

**Pan
Jerzy Konecki
Prezes Stowarzyszenia Księgowych
w Polsce
ul. Górnośląska 5
00-443 Warszawa**

Dotyczy: wyjaśnień związanych z zasadą wypełnienia deklaracji rozliczeniowej za kwiecień 2023 r. w części dotyczącej rocznego rozliczenia składki zdrowotnej

Pismo z dnia: 12.04.2023 r. (pismo przekazane do ZUS przez Ministerstwo Zdrowia w dniu 27 kwietnia 2023 r.)

Szanowny Panie Prezesie,

w związku ze zgłoszonymi wątpliwościami przedstawiam wyjaśnienia na poruszone w piśmie zagadnienia.

1. Czy w poz. 09, 16 i 23 cz. XII ZUS DRA należy wykazać składki należne, niezależnie od tego, czy zostały w tej kwocie zapłacone?

Tak, w tych pozycjach należy wpisać sumę składek, które zostały wykazane w dokumentach rozliczeniowych przekazanych do ZUS z uwzględnieniem dokumentów sporządzonych lub skorygowanych przez ZUS za poszczególne miesiące roku składkowego (dla podatku liniowego, skali podatkowej) lub kalendarzowego (dla ryczałtu ewidencjonowanego).

W przypadku opodatkowania podatkiem liniowym, skalą podatkową będą to składki wykazane w dokumentach za okresy rozliczeniowe od lutego 2022 r. do stycznia 2023 r. Jedyny wyjątek stanowi sytuacja, gdy płatnik stosował w 2022 r. podatek liniowy lub skalę podatkową, a od stycznia 2023 r. zmienił formę opodatkowania na inną np. na ryczałt ewidencjonowany. W takiej sytuacji wykazuje sumę składek z dokumentów rozliczeniowych za okres od lutego do grudnia 2022 r.

W przypadku opodatkowania ryczałtem ewidencjonowanym będą to składki wykazane w dokumentach za okresy rozliczeniowe od stycznia do grudnia 2022 r.

2. Jeżeli w poz. 09, 16 i 23 cz. XII ZUS DRA należy wskazać składki należne, a będą one inne niż zapłacone, kwota do zwrotu będzie wynikać z ZUS DRA, czy z wniosku przygotowanego przez ZUS, gdzie składka roczna zostanie porównana, zgodnie z ustawą, ze składkami zapłaconymi

za rok składkowy (zasady ogólne) albo rok kalendarzowy (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych)?

W utworzonym przez ZUS wniosku o zwrot będzie ujęta kwota, która zostanie wykazana w ZUS DRA/ZUS RCA w pozycji 27 bloku rocznego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami [1], ZUS dokona zwrotu jeżeli płatnik nie ma zaległości w opłaceniu składek lub nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, do których zwrotu został zobowiązany.

Jeśli płatnik nie ma żadnych zaległości, zostanie zwrócona kwota wynikająca z rocznego rozliczenia wykazana w poz. 27 ZUS DRA/ZUS RCA, która jest tożsama z kwotą na wniosku o zwrot.

W przypadku natomiast, gdy płatnik będzie miał zaległości (np. składkowe), to kwota zwrotu będzie podlegała zaliczeniu na poczet tych zaległości. W takim przypadku zwrot może nastąpić w niższej kwocie.

4. Czy kwotą do dopłaty na podstawie ZUS DRA/RCA będzie różnica między składkami należnymi a składką roczną, czy składkami zapłaconymi a składką roczną?

Kwotą do dopłaty jest różnica między składkami należnymi wykazanymi w dokumentach rozliczeniowych (przekazanych przez płatnika oraz sporządzonych lub skorygowanych przez ZUS), a składką roczną.

Odnosząc się do wskazanego przykładu rozliczenia składek za 2022 r.:

Składka roczna 50 000 zł, suma składek należnych za poszczególne miesiące roku 40 000 zł, suma składek zapłaconych za poszczególne miesiące roku 30 000 zł.

przedstawiam odpowiedzi na poszczególne pytania.

1) *Czy z ZUS DRA/RCA należy wykazać kwotę do dopłaty 10 000 zł, a w terminie do 22 maja 2023 r. wpłacić dopłatę w kwocie 20 000 zł?*

W tym przypadku, płatnik posiada do zapłaty 20 000 zł, tj.:

- 10 000 zł to kwota zaległości, która wynika z różnicy między należnymi składkami za poszczególne miesiące a składkami opłaconymi (40 000 zł – 30 000 zł = 10 000zł). Zaległość tę płatnik powinien bezzwłocznie opłacić wraz z należnymi odsetkami za zwłokę. Płatnik bowiem ma obowiązek na bieżąco regulować zobowiązania, które wynikają z rozliczeń miesięcznych.
- 10 000 zł to kwota dopłaty, która wynika z różnicy między składką roczną a sumą składek należnych za poszczególne miesiące danego roku (50 000 zł – 40 000 zł = 10 000zł). Kwotę tę należy wykazać w ZUS DRA/RCA w polu 26 (kwota dopłaty). Kwota ta jest uwzględniana w łącznej kwocie składek do zapłaty za kwiecień br., dlatego płatnik powinien ją opłacić w terminie do 22 maja br.

2) *Jednocześnie w tym samym ZUS DRA/RCA w rozliczeniu rocznym składek za 2022 r. wykazano kwotę do zwrotu na 5 000 zł (z innej formy opodatkowania). Z komentarza nr 16 wynika, że w przypadku różnych form opodatkowania w polu łączna kwota dopłaty (poz. 26) albo zwrotu*

(poz. 27) wpisuje się ustaloną dla nich różnicę kwot dopłat i zwrotu. Czy w naszym przykładzie w poz. 26 należy wpisać kwotę 5 000 zł (10 000 zł – 5 000 zł) i wpłacić tylko różnicę 15 000 zł (20 000 zł – 5 000 zł) w terminie do 22 maja 2023 r.?

Jeżeli płatnik rozlicza dwie formy opodatkowania, to w takim przypadku w pozycji 26 (kwota do dopłaty) należy wpisać kwotę 5 000 zł. Jest to różnica między kwotą do dopłaty a kwotą do zwrotu (10 000 zł – 5 000zł = 5 000zł).

W przypadku różnych form opodatkowania w polu łączna kwota dopłaty (poz. 26) albo zwrotu (poz. 27) należy wpisać ustaloną różnicę kwot dopłat i zwrotu. W tym przypadku kwota do zwrotu pokryła częściowo kwotę do dopłaty.

Łącznie do zapłaty płatnik posiada kwotę 15 000 zł, tj.:

- 10 000 zł zaległości, którą płatnik powinien bezzwłocznie opłacić wraz z należnymi odsetkami za zwłokę,
- 5 000 zł dopłaty, którą płatnik powinien opłacić w terminie do 22 maja 2023 r.

3) Jeżeli kwota do zwrotu wynikająca z rozliczenia rocznego będzie wyższa od kwoty do dopłaty, wówczas przedsiębiorca wykazuje tylko różnicę w poz. 27 i nie wpłaca dopłaty do 22 maja 2023 r., a we wniosku o zwrot składek przygotowanym przez ZUS wykazana będzie wyłącznie nadwyżka kwoty do zwrotu nad kwotą do dopłaty?

Tak, jeżeli kwota do zwrotu z jednej formy opodatkowania będzie wyższa od kwoty dopłaty dla drugiej formy, to w poz. 27 (kwota do zwrotu) należy wpisać ustaloną dla nich różnicę. W takim przypadku kwota dopłaty została pokryta kwotą nadpłaty.

We wniosku o zwrot przygotowanym przez ZUS będzie ujęta kwota z poz. 27 (nadwyżka kwoty do zwrotu nad kwotą do dopłaty).

Odnośnie kwestii zaliczenia nadpłaty składek na poczet zobowiązań z tytułu składek wyjaśniam, że płatnik składek ma obowiązek przesłania dokumentów rozliczeniowych oraz opłacenia składek, które wynikają z przekazanych dokumentów w terminie do 20 dnia miesiąca za miesiąc ubiegły [2]. Termin ten obowiązuje płatników, którzy ustalają podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie uzyskanego przychodu lub dochodu. Tym samym płatnik po przekazaniu deklaracji rozliczeniowej za kwiecień 2023 r. ma obowiązek opłacenia składek, które z niej wynikają.

W deklaracji rozliczeniowej za kwiecień płatnik wykazuje, oprócz składek należnych za kwiecień, roczne rozliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne [3]. Jeśli wskutek tego rozliczenia powstanie nadpłata, wówczas ZUS przygotowuje i udostępni na profilu płatnika na PUE ZUS wniosek o jej zwrot [4]. Wniosek będzie wymagał weryfikacji i akceptacji przed jego wystąpieniem. Tym samym nadpłata powstała wskutek rocznego rozliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne w pierwszej kolejności podlega zwrotowi na wniosek, który może zostać przekazany do 1 czerwca.

Ustawodawca nie przewidział możliwości równoczesnego rozliczenia nadpłaty, która wynika z rocznego rozliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne, w poczet należności wykazanych w deklaracji rozliczeniowej za kwiecień. Nadpłata taka może zostać zwrócona. Przy czym, warunkiem zwrotu nadpłaty jest brak zaległości z tytułu należnych składek lub nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W przypadku ewentualnych zaległości, kwota nadpłaty powstała wskutek rocznego rozliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne zostanie rozliczona na spłatę zadłużenia [5].

Oznacza to, że jeśli płatnik nie opłaci składek, które wynikają z deklaracji za kwiecień i chce, żeby nadpłata powstała z rocznego rozliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne rozliczyła te należności, powinien wystąpić z wnioskiem o jej zwrot. Tryb taki umożliwi rozliczenie nadpłaty na składki z uwzględnieniem daty, która wynika z terminu przekazania rocznego rozliczenia. Przy czym ZUS ma obowiązek rozpatrzenia wniosku, w tym rozliczenia nadpłaty np. na składki za kwiecień, w terminie do 1 sierpnia [6].

Jeżeli płatnik nie prześle wniosku o zwrot nadpłaty do 1 czerwca, wówczas zostanie ona rozliczona na koncie płatnika w terminie do 31 grudnia [7], o ile Szef Krajowej Administracji Skarbowej nie prześle informacji o rozbieżnościach pomiędzy formą opodatkowania i wysokością przychodów lub dochodów wykazanych w dokumentach przekazywanych do ZUS a formą opodatkowania i wysokością przychodów lub dochodów wykazanych dla celów podatkowych [8]. W przypadku potwierdzenia rozbieżności, w pierwszej kolejności ZUS przeprowadzi postępowanie w tej sprawie i dopiero po jego zakończeniu, rozliczy nadpłatę na składki, z uwzględnieniem daty, która wynika z terminu przekazania rocznego rozliczenia.

Podstawa prawna:

[1] Art. 81 ust. 2qa ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2561, z późn. zm.).

[2] Art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.).

[3] Art. 81 ust. 2k ustawy powołanej w przypisie [1]

[4] Art. 81 ust. 2m ustawy powołanej w przypisie [1]

[5] Art. 81 ust. 2q ustawy powołanej w przypisie [1]

[6] Art. 81 ust. 2s ustawy powołanej w przypisie [1]

[7] Art. 81 ust. 2qa ustawy powołanej w przypisie [1]

[8] Art. 82 ust. 2f ustawy powołanej w przypisie [1]

Z wyrazami szacunku,

Do wiadomości

Pan Michał Misiura

Zastępca Dyrektora

Departament Lecznictwa

Ministerstwo Zdrowia

(dot. DLU.704.365.2023.MR)